

آب زنید راه را ...

گوناگونی که بر سر راه نشر آن وجود داشته، بیش از ۴۰ بار در ایران و خارج از ایران تجدید چاپ شده است. غزلیات شمس تبریز تفاوت‌های اساسی با گزیده پیشین از دیوان کبیر دارد. حجم غزلها در این گزینش تقریباً سه برابر شده و در خشناترین رباعی‌های دیوان شمس نیز در این کتاب آورده شده است. دامنه مقدمه و تعلیقات آن نیز چند برابر شده است. در مقدمه کتاب که حدود ۱۵۰ صفحه است خواننده با چشم‌اندازهای گوناگون هنر مولانا و جهان روحانی او آشنا خواهد شد. در بسیاری موارد متن کتاب نیز تصحیح شده که با چاپ استاد فقید

فروزانفر تفاوت دارد. غزلیات شمس تبریز دارای سه فهرست مطلع غزلها به ترتیب حروف اول، حروف قافیه و اوزان نیز هست. دکتر شفیع این کتاب را به دکتر محمدحسن لطفی تبریزی، مترجم فقید اهدا کرده است که به نوشته او با ترجمه‌های فلسفی‌اش در شکل دادن به عقلانیت جدید در ایران نیمه دوم قرن بیستم بیشترین سهم را داشته است. صفحه‌آرایی و چاپ کتاب ساده و ظریف و شایسته متن آن است.

ف. ۱

چاه کتاب

از مجموعه «دانش و فن برای همه» منتشر کرده است.

انرژی اتمی

علی‌افضل صمدی

§

**از بی‌نهایت بزرگ تا
بی‌نهایت کوچک**

علی‌افضل صمدی

غزلیات شمس تبریز. مولانا جلال‌الدین محمد بلخی. مقدمه، گزینش و تفسیر: محمدرضا شفیع کدکنی. تهران: سخن، ۱۳۸۷. ۲ ج. ۱۵۹۸ ص. ۳۳۰، ۰۰۰ ریال.

ایرانیان نام شاعران بزرگشان و شعرهایی از آنان را می‌دانند و به آنان مباحث هم می‌کنند، اما متأسفانه این آشنایی در اغلب موارد از همین سطح فراتر نمی‌رود. یکی از دلایل مهم این عارضه این است که کتابهای مناسب برای خواندن درست و به قاعده آثار ادبی کهن فارسی کمتر در

دسترس بوده است. اینکه بتوان شعری متعلق به چندین قرن پیش را درست خواند و فهمید نیاز به کتابهای راهنما دارد. البته در چند دهه اخیر کوششهای ارزنده‌ای در این راه شده است. تصحیح‌های معتبری از برخی متون مهم انتشار یافته و گزیده و شرح‌های مفیدی نیز برای شماری از آثار نوشته شده است.

تهیه گزیده از متون کهن کاری ساده به نظر می‌رسد اما در واقع سهل‌متنع است. شرکت سهامی کتابهای جیبی چند دهه پیش انتشار رشته کتابهایی با عنوان «سخن پارسی» را آغاز کرد که گزیده‌ها و در موردی متن کاملی از آثار کهن فارسی همراه با شرح لغات مشکل و دشواریهای هر متن بود. دبیر این مجموعه استاد احمد سمیعی بود. چند کتابی که در این مجموعه منتشر شد بهترین و شاخص‌ترین آثار در زمینه تدوین گزیده متون کهن فارسی بود. در این رشته کتاب، گزیده غزلیات شمس نیز به کوشش دکتر شفیع کدکنی در سال ۱۳۵۲ منتشر شد. گراف نیست اگر گفته شود این گزیده سهمی مهم در آشنا ساختن و علاقه‌مند کردن گروه وسیعی با غزلهای مولانا داشته است. انتخاب غزلهای این گزینه نمایانگر تسلط گزینشگر بر دیوان کبیر و ذوق او بود. تقریباً تمام بیت‌های شاخص غزلیات در این گزینه آورده شده بود.

به تازگی دکتر شفیع کدکنی گزینه‌ای دیگر از غزلیات شمس را با عنوان غزلیات شمس تبریز منتشر کرده است. وی در گزارش کار که در واقع پیشگفتار کتاب است اشاره کرده است که گزیده نخستین از غزلیات شمس که به آن اشاره شد ظرف ۳۵ سال با همه موانع